

Modül (öneri) No	342
Öğrenme Alanı (Temel konu)	Tevekkül
Modül (Alt konu)	İnsandaki Ebediyet Arzusu
Amaçlar	İnsandaki ebediyet arzusunun mahiyetini kavrar, Allah'tan başka her şeyin geçici olduğunu idrak eder, buna göre hayatını tanzim eder.
Süre	40 dk.
Seviye	Seviye-2
Yöntem ve Teknik-Etkinlik	Dua yazma, akrostiş şiir, öğrenme galerisi
Materyal ve Teknoloji	Not kâğıdı, pano
İşleniş/Öğrenme-öğretme süreci	Etkinlik-1 ➤ 3. Lem'anın 1. ve 2. Nüktesi 10 dakikada işlenir. ➤ Öğrenciler 4 kişilik gruplara ayrılır. ➤ Gruplardan 1. ve 2. Nükte doğrultusunda 1 dua yazmaları istenir. Etkinlik-2 ➤ Dualar gruplar halinde tahtada okunur. ➤ "Yâ bâkî entel bâkî" ile bir akrostiş şiir yazmaları istenir. ➤ Her grup, bu kelimeri kullanarak tevekkül ve ebediyet arzusu temasına uygun mısralar üretir. ➤ Gruplar yazdıkları akrostişleri sınıfta okur.
Ölçme ve Değerlendirme	Öğrenme Galerisi: Öğrenciler bu konuda öğrendiklerini yazıp panoya asmaları istenir. Daha sonra bütün gruplar panoya asılan bütün listeleri inceleyerek eksik oldukları yerleri not etmeleri istenir.
İlişkili metinler	Üçüncü Lem'a Bu Lem'a'ya bir derece his ve zevk karışmış. His ve zevkin coşkunlukları ise, aklın düsturlarını, fikrin mizanlarını çok dinlemediklerinden ve müraat etmediklerinden, bu Üçüncü Lem'a mantık mizanlarıyla tartılmamalı. بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ayetinin mealini ifade eden ¹ كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ لَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ² يَا بَاقِيَ أَنْتَ الْبَاقِيَ iki cümlesi, mühim iki hakikati ifade ediyorlar. Ondandır ki, Nakşîlerin rüesasından bir kısım, bu iki cümle ile kendilerine bir hatme-i mahsus yapıp muhtasar bir hatme-i Nakşiye hükmünde tutuyorlar.

¹ Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla * Her şey helâk olup gidicidir —Ona bakan yüzü müstesna. Hüküm ve hükümlerlik Onundur; siz de Ona döndürüleceksiniz. (Kasas Suresi: 88.)

² Ey Bâkî olan Allah, bâkî ancak Sensin! Ey Bâkî olan Allah, bâkî ancak Sensin!

Madem o azîm ayetin mealini bu iki cümle ifade ediyor; biz bu iki cümlelerin ifade ettiği iki hakikat-i mühimmenin birkaç nüktelerini beyan edeceğiz.

Birinci Nükte

Birinci defa **يَا بَاقِي أَنْتَ الْبَاقِي** bir ameliyat-ı cerrahiye hükmünde kalbi masivadan tecrid ediyor, kesiyor. Şöyle ki:

İnsan, mahiyet-i camiiyeti itibarıyla, mevcudatın hemen ekserîsiyle alâkadardır. Hem insanın mahiyet-i camiasında hadsiz bir istidad-ı muhabbet derc edilmiştir. Onun için insan da umum mevcudata karşı bir muhabbet besliyor. Koca dünyayı bir hanesi gibi seviyor. Ebedî Cennete bahçesi gibi muhabbet ediyor. Halbuki muhabbet ettiği mevcudat durmuyorlar, gidiyorlar; firaktan daima azap çekiyor. Onun o hadsiz muhabbeti, hadsiz bir manevî azaba medar oluyor.

O azabı çekmekte kabahat, kusur ona aittir. Çünkü kalbindeki hadsiz istidad-ı muhabbet, hadsiz bir cemal-i bâkîye mâlik bir Zata tevcih etmek için verilmiş. O insan, sû-i istimal ederek, o muhabbeti fânî mevcudata sarf ettiği cihetle kusur ediyor, kusurunun cezasını firakın azabıyla çekiyor.

İşte bu kusurdan teberri edip o fânî mahbubattan kat'-ı alâka etmek, o mahbubları onu terk etmeden evvel o onları terk etmek cihetiyle Mahbub-u Bâkî'ye hasr-ı muhabbeti ifade eden **يَا بَاقِي أَنْتَ الْبَاقِي**³ olan birinci cümlesi, “Bâkî-i Hakikî yalnız Sensin. Masiva fânîdir. Fânî olan, elbette bâkî bir muhabbete ve ezeli ve ebedî bir aşka ve ebed için yaratılan bir kalbin alâkasına medar olamaz” manasını ifade ediyor.

“Madem o hadsiz mahbubat fânîdirler, beni bırakıp gidiyorlar; onlar beni bırakmadan evvel ben onları **يَا بَاقِي أَنْتَ الْبَاقِي** demekle bırakıyorum. Yalnız Sen bâkîsin ve Senin ibkan ile mevcudat beka bulabildiğini bilip itikad ederim. Öyle ise, Senin muhabbetinle onlar sevilir. Yoksa alâka-i kalbe lâyük değiller” demektir.

İşte bu hâlette kalp, hadsiz mahbubâtından vazgeçiyor. Hüsün ve cemalleri üstünde fânîlik damgasını görür, alâka-i kalbi keser. Eğer kesmezse, mahbubları adedince manevî cerîhalar oluyor.

İkinci cümle olan **يَا بَاقِي أَنْتَ الْبَاقِي** o hadsiz cerîhalara hem merhem, hem tiryak oluyor. Yani “Yâ Bâkî! Madem Sen bâkîsin, yeter; her şeye bedelsin. Madem Sen varsın, her şey var.”

Evet, mevcudatta sebep-i muhabbet olan hüsün ve ihsan ve kemal, umumiyetle Bâkî-i Hakikî'nin hüsün ve ihsan ve kemalâtının işârâtı ve çok perdelerden geçmiş zayıf gölgeleridir, belki cilde-i Esma-i Hüsnanın gölgelerinin gölgeleridir.

³ Ey Bâkî olan Allah, bâkî ancak Sensin!

İkinci Nükte

İnsanın fitratında bekaya karşı gayet şedid bir aşk var. Hatta her sevdiği şeyde kuvve-i vâhime cihetiyle bir nevi beka tevehhüm eder, sonra sever. Ne vakit zevalini düşünse veya görse, derinden derine feryad eder. Bütün firaklardan gelen feryadlar, aşk-ı bekadan gelen ağlamaların tercümanlarıdır. Eğer tevehhüm-ü beka olmazsa muhabbet edemez. Hatta denilebilir ki âlem-i bekanın ve ebedî Cennetin bir sebeb-i vücudu, şu mahiyet-i insaniyedeki o şiddetli aşk-ı bekadan çıkan gayet kuvvetli arzu-yu beka ve beka için fitrî, umumî duadır ki Bâkî-i Zülcelâl, o şedid, sarsılmaz, fitrî arzuyu, o tesirli, kuvvetli, umumî duayı kabul etmiştir ki fânî insanlar için bâkî bir âlemi halk etmiş.

Hem hiç mümkün müdür ki Fâtır-ı Kerîm, Hâlık-ı Rahîm, küçük midenin cüz'î arzusunu ve muvakkat bir beka için lisan-ı hal ile duasını hadsiz enva-ı mat'umat-ı leziziyenin icadıyla kabul etsin de, umum nev-i beşerin pek büyük bir ihtiyac-ı fitrîden gelen pek şiddetli bir arzusunu ve küllî ve daimî ve haklı ve hakikatli, kâlli, halli, bekaya dair gayet kuvvetli duasını kabul etmesin? Hâşâ, yüz bin defa hâşâ! Kabul etmemek mümkün değildir. Hem hikmet ve adaletine ve rahmet ve kudretine hiçbir cihetle yakışmaz.

Madem insan bekaya âşıktır; elbette bütün kemalâtı, lezzetleri, bekaya tâbidir. Ve madem beka Bâkî-i Zülcelâl'e mahsustur. Ve madem Bâkî'nin esması bâkiyedir. Ve madem Bâkî'nin âyineleri Bâkî'nin rengini, hükmünü alır ve bir nevi bekaya mazhar olur. Elbette insana en lâzım iş, en mühim vazife, o Bâkî'ye karşı alâka peyda etmektir ve esmasına yapışmaktır. Çünkü Bâkî yoluna sarf olunan her şey, bir nevi bekaya mazhar olur.

İşte ikinci **يَا بَاقِي أَنْتَ الْبَاقِي** cümlesi, bu hakikati ifade ediyor.

İnsanın hadsiz manevî yaralarını tedavi etmekle beraber, fitratındaki gayet şiddetli arzu-yu bekayı onunla tatmin ediyor.

(Lem'alar, Yeni Asya Neşriyat, İstanbul-2022, s. 29-31)

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ⁴
وَآخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ⁵

⁴ Seni her türlü noksandan tenzih ederiz. Senin bize öğrettiğinden başka bizim hiçbir bilgimiz yoktur. Sen herşeyi hakkıyla bilir, her işi hikmetle yaparsın (Bakara Suresi: 32.)

⁵ Duaları şu sözlerle sona erer: “Ezelden ebede kadar her türlü hamd ve övgü, şükür ve minnet, Âlemlerin Rabbi olan Allah’a mahsustur” (Yunus Suresi: 10.)